

Energetika

Urgentni ukrepi in dolgoročna strategija

Predlog Zakona o ukrepih za omilitev posledic dviga cen energentov korak v pravo smer, vendar potrebujemo tudi dolgoročno energetska strategijo.

Vesna Nahtigal in Branka Murn, GZS

Foto: arhiv GZS

»Smo sredi največje krize v energetiki do zdaj, gre za preživetje – nujne so takojšnje in še bolj sistemske rešitve,« je zapisal predsednik GZS Tibor Šimonka v pozivu vladi.

12 % podjetij je kot ukrep za obvladovanje povišanih stroškov energentov navedlo zaustavitve proizvodnje. Skoraj polovica podjetij je opozorila, da je njihov dolgoročni obstoj ogrožen.

Ocena števila upravičenih subjektov po shemi GZS: 22 tisoč (17 tisoč mikro, 4,3 tisoč majhnih, 580 srednjih in 220 velikih) podjetij.

Vlada Republike Slovenije je 29. januarja 2022 pripravila besedilo predloga Zakona o ukrepih za omilitev posledic dviga cen energentov v gospodarstvu in kmetijstvu in ga Državnemu zboru Republike Slovenije poslala v sprejetje po nujnem postopku. Za omilitev posledic dviga cen energentov za podjetja je predvidenih 70 milijonov evrov pomoči.

Po besedah Tiborja Šimonke, predsednika GZS, je predlagana shema pomoči korak v pravo smer. Predlog vlade sicer zajema manjši krog upravičencev, kot ga je predvidela shema, ki so jo zasnovali na GZS, kljub temu pa bo pretežni del energetske intenzivnih podjetij in velikih družb v tem predlogu zajet. Izrazil pa je obžalovanje, da do tega koraka ni prišlo že prej.

Več kot štirimesečna prizadevanja gospodarstva obrodila sad

GZS je že 7. oktobra 2021 po srečanjih s predstavniki energetske intenzivne industrije in energetikov o možnih kratkoročnih in dolgoročnih rešitvah pereče problematike enormnega povečanja cen energentov skupaj z Energetsko zbornico Slovenije (EzS) na Vlado RS in pristojna ministrstva naslovila skupni poziv k sprejetju ukrepov za blažitev posledic strmega dviga cen energentov.

O problematiki rastočih cen električne energije in plina v državah Evropske unije so 8. oktobra 2021 na virtualnem srečanju, ki ga je v času predsedovanja Slovenije Svetu EU organizirala GZS, razpravljali tudi generalni direktorji nacionalnih zbornic, včlanjenih v Eurochambres. Tudi anketa Eurochambres 2022 je dostopnost do energentov in surovin uvrstila med dva največja izziva evropskih podjetij pri poslovanju v 2022.

Prizadevanja GZS so se na tej podlagi usmerila v oblikovanje predloga sheme za državno pomoč podjetjem. Hkrati je GZS dala pobudo za vrsto srečanj z ministri oziroma predstavniki pristojnih ministrstev, zlasti ministrstva za okolje in prostor ter gospodarskega, finančnega in infrastrukturnega ministrstva, za oblikovanje čimprejšnjih kratkoročnih rešitev.

9. novembra 2021 je bil sklenjen dogovor o oblikovanju posebne medresorske delovne skupine za oblikovanje predloga sheme pomoči; prva seja je

bila sklicana 30. novembra 2021 na Ministrstvu za infrastrukturo.

6. decembra 2021 so na novinarski konferenci GZS predstavniki nekaterih najbolj prizadetih dejavnosti spregovorili o težavah, ki jim jih povzroča dvig cen energentov. Gre za podjetja, ki generirajo ne samo delovna mesta, ampak tudi pomembne razvojne projekte, ustvarjajo nove rešitve in pomembno prispevajo tudi k zeleni in digitalni transformaciji. Predstavljen je bil tudi predlog sheme pomoči podjetjem, ki jo je pripravila GZS.

Po sestanku z ministrom za gospodarski razvoj in tehnologijo Zdravkom Počivalškom, ki je sicer izrazil podporo rešitvi problematike in zagotovil, da bodo predlog sheme ponovno preučili, je GZS 23. decembra 2021 v izjavi za javnosti opozorila na vse bolj alarmantne razmere v gospodarstvu zaradi povišanja cen energentov.

Positiven premik v smeri iskanja rešitve pereče problematike visokih cen energentov je pomenilo srečanje vodstva GZS s predsednikom Vlade RS Janezom Janšo 6. januarja na Brdu pri Kranju. Premier Janša je potrdil, da bo vlada zaradi izjemnega dviga stroškov energije zagotovila pomoč najbolj ogroženim podjetjem.

Na seji Strateškega sveta za energetske prehod GZS 14. januarja je bila v ospredju še vedno nerešena problematika visokih cen energije. Člani sveta so odločevalce pozvali k čim krajšemu časovnemu okvirju pri vzpostavitvi pomoči za podjetja.

13. oktobra 2021 je Evropska komisija predstavila t. i. Toolbox for action and support za pomoč potrošnikom in podjetjem, prizadetim zaradi visoke rasti cen energentov.

Aleš Cantarutti, generalni direktor GZS, je opozoril, da je »cena električne energije, ki na slovenskem trgu dosega več kot 400 evrov na MWh, med najvišjimi v Evropi«, izredno povišanje cen pa vpliva ne le na poslovanje velikih energetsko intenzivnih proizvodnih podjetij, ampak na vse gospodarstvo, vključno z malimi in srednjimi podjetji.

GZS je med 11. in 14. januarjem 2022 med podjetji izvedla tudi anketo, s katero je želela pridobiti informacije o posledicah visokih cen energije za gospodarske subjekte. Anketa, v kateri je sodelovalo 148 podjetij, je pokazala, da so stroški za energijo v letu 2021 glede na 2020 podjetjem porasli za blizu 18 %. Ocenjeni stroški za energijo v letu 2022 pa naj bi za skoraj 128 odstotkov preseglji stroške energije v letu 2021.

25. januarja 2021 se je, po še enem sestanku s predstavniki ministrstev za gospodarstvo, infrastrukturo in finance, ki ni prinesel konkretnih dogovorov, predsednik GZS Tibor Šimonka s pismom obrnil na predsednika Vlade RS Janeza Janšo, v katerem je izrazil veliko zaskrbljenost gospodarstva, ki potrebuje čim hitrejšo pomoč države pri blaženju posledic izjemnega porasta cen energentov.

Tvorno sodelovanje zborničnih strokovnih služb, združenj/zbornic dejavnosti ter podjetij je v dialogu z odločevalci po več kot štirih mesecih nepretrganih prizadevanj obrodilo sad in 31. januarja 2022 je gospodarstvo vendarle lahko pozdravilo besedilo vladnega predloga Zakona o ukrepih za omilitev posledic dviga cen energentov v gospodarstvu in kmetijstvu.

GZS bo s svojimi predlogi v konstruktivnem dialogu z odločevalci tudi v prihodnje sodelovala pri oblikovanju tako kratkoročnih kot srednjeročnih ukrepov. [gg](#)

Predlog GZS

Pogled GZS usmerjen v prihodnost

Na GZS opozarjamo, da gospodarstvo v prihodnje namesto gašenja požarov želi in potrebuje dolgoročno energetsko strategijo Slovenije, ki je v luči ciljev evropskega zelenega dogovora ter Nacionalnega energetskega in podnebne načrta za Slovenijo izjemno pomemben in nujno potreben dokument, ki ga je gospodarstvo pripravljeno sooblikovati.